

ALBERT I, koning der Belgen (Brussel 8 april 1875 - Marche-les-Dames 17 februari 1934).

Toen koning Leopold II op 17 december 1909 stierf zonder een zoon na te laten, volkomen vervreemd van het volk, werd zijn neef Albert op 35-jarige leeftijd koning der Belgen. Van 1891 af, toen zijn oudste broer Boudewijn stierf, werd Albert op de troon voorbereid, o.m. door generaal H. Jungbluth, A. Lambermont en E. Waxweiler. Op de militaire school leerde hij de latere generaals E. Galet en R. van Overstraeten kennen, die steeds zijn militaire raadgevers zouden blijven en die in die functie de militaire politiek van België tussen de twee wereldoorlogen sterk hebben beïnvloed. Op 2 oktober 1900 huwde Albert de intelligente en kunstzinnige Elisabeth van Beieren.

Het leeftijds- en temperamentsverschil met Leopold II was groot, zodat beide vorsten wel heel verschillende ideeën moesten koesteren. Toen Albert koning werd, begon ons land de gevolgen van de industrialisering te ondervinden en begonnen sociaal-democratische partijen regeringsverantwoordelijkheid op te eisen. Als kroonprins had hij reeds belangstelling getoond voor de sociale pro-

blematiek. In 1905 had hij, tot verbazing van de Brusselse leidende bourgeoiskringen, de verhandeling Socialisme et Monarchie van Emile Sigogne ingeleid.

Koning Albert was de eerste vorst die zijn troonrede in de twee landstalen uitsprak. Zonder te vervallen in de steriele ophemeling die koninklijke biografieën kenmerkt, dient te worden gezegd dat Albert zich om de Vlaamse problemen werkelijk bezorgd maakte en er sommige ook van begreep. Toen dr. Van de Perre hem tijdens de Eerste Wereldoorlog openhartige brieven stuurde over de tergende behandeling der Vlaamse frontsoldaten, antwoordde hij meewarig dat hij het allemaal wist maar er toch zo bitter weinig aan kon doen. Zijn consequente militaire politiek, waarbij hij zijn grondwettelijke militaire prerogatieven hardnekkig verdedigde, heeft België van een definitief opgaan in de Franse militaire en economische invloedssfeer gered. Zijn leger, dat hij ook als een politiek wapen gebruikte om de Belgische zelfstandigheid te bevestigen, wilde hij uitsluitend voor nationale doeleinden inzetten. Ook trad hij matigend op, toen een aantal heetgebakerde Belgische nationalist, met de steun van sommige ministers, van de oorlog gebruik wilden maken om de neutraliteit vroegtijdig op te zeggen en overmatige annexionistische eisen te stellen.

In 1917 polste hij door bemiddeling van zijn zwager graaf Töring en van E. Waxweiler de vredeskansen. De reis van Camille Huysmans naar Stockholm keurde hij in datzelfde jaar goed. Naar aanleiding van de onrust aan het front en de actie van de Frontbeweging waagde hij in 1918 de regering ertoe te bewegen openlijk de belofte te doen van invoering van Vlaamse regimenten en het organiseren van een Vlaamse universiteit. Dit werd door de ministers J. Renkin, E. Vandervelde en P. Hyman geweid.

Tijdens het onderhoud dat hij op 11 november 1918 te Loppem toestond aan P. Saura, E. Anseele en P.E. Janson, en dat door sommigen als een staatsgreep werd betiteld, werden voor de onmiddellijke toekomst de invoering van het algemeen stemrecht, de syndicale vrijheid en de vernederlandsing van het hoger onderwijs vastgelegd. In zijn troonrede van 22 november 1918 herhaalde hij deze „drie koninklijke beloften”. Gedurende zijn

hele na-oorlogse bewind volgde Albert I de V.B. met aandacht en steeds toonde hij zijn bezorgdheid de Vlaamse eisen ingewilligd te zien. In zijn persoonlijk kabinet nam hij Herman Teirlinck op als raadgever voor Vlaamse aangelegenheden.

LITERATUUR: E. Galet, *S.M. le Roi Albert, commandant en chef, devant l'invasion allemande* (1931); - Gen. Brécare, *En Belgique auprès du roi Albert* (1934); - P. Lesourd, *Le Roi Albert, homme de devoir* (1934); - P.P. Nothomb, *Le Roi Albert* (1934); - L. de Paeuw, *Albert, troisième roi des Belges* (1934); - E. Cammaerts, *Albert of Belgium* (1935); - Ch. d'Ydewalle, *Le secret d'Albert I* (1937); - R. van Overstraeten, *Les carnets de guerre d'Albert Ier, roi des Belges* (1953); - C. Bronne, *Albert Ier, le Roi sans terre* (1965).

GUIDO PROVOOST